СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Вінська О.Й.
кандидат економічних наук, доцент,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

ЕКОНОМІЧНА ЕКСПАНСІЯ ІТАЛІЙСЬКОЇ МАФІЇ В ЄС

Сучасний етап функціонування ЄС характеризується значним посиленням взаємозв'язків між економічними системами країн-членів. Завдяки принципу «чотирьох свобод» – вільному руху товарів, послуг, капіталів та робочої сили – відбувається поглиблення економічної інтеграції всередині Європейського Союзу. Цей процес несе ряд позитивних для бізнесу наслідків, серед найважливіших з яких можна виокремити пожвавлення торгівлі та інвестування. Тим не менше, скористатися покращеними можливостями можуть не лише добропорядні бізнесмени ЄС, а й представники організованих злочинних груп.

Італійська мафія, створення якої пов'язують з недовірою до центрального уряду, культурними особливостями та міцними сімейними зв'язками на Півдні Італії, складається з кількох організованих кланів, найвідомішими з яких є Коза Ностра, Ндрагета та Каморра. Слід зазначити, що цим злочинним групам притаманна різна організаційна структура. Так, Ндрагета має ієрархічну структуру, натомість Каморра представляє собою горизонтальний кластер кланів та сімей [1]. Добре налагоджена система підкупу та залякування й фінансова спроможність надає змогу мафії активно залучатися до політичних та економічних кіл Італії, а також поширювати свій вплив й поза межі італійської економіки (Табл.1). Більше того, поряд з традиційними сферами діяльності такими, як лихварство, продаж наркотиків, контрабанда зброї, проституція, рекетирство та азартні ігри, має місце тенденція до залучення мафії у прибуткові легальні сектори економіки. Наприклад, активне інвестування у нерухомість та підприємства італійської столиці впродовж 1990-2000х рр. призвело до того, що

майже 70% барів та ресторанів центральної частини Риму опинилося у власності мафії [2].

Таблиця 1

Класифікація італійської мафії

Територія походження	Склад	Традиційна сфера діяльності	Географія поширення
Сицилія	Коза Ностра, Стідда, Курсотті, Лаундані	Відмивання грошей, торгівля наркотиками,	Італія, Південна Африка, Канада, США, Венесуела, Іспанія
Калабрія	Ндрагета	Торгівля наркотиками, будівництво, нерухомість, транспорт	Італія, Іспанія, Франція, Бельгія, Нідерланди, Німеччина, Швейцарія, Канада, США, Колумбія, Австралія
Неаполь	Каморра	Торгівля наркотиками, контрабанда цигарок, утилізація сміття та незаконне захоронення небезпечних відходів, продаж контрафактної продукції, виробництво фальшивих євро	Італія, Іспанія, Франція, Нідерланди, Німеччина, Швейцарія, Східна Європа, США, Латинська Америка
Апулія	Сакра Корона Уніта, Сосьєта Фоджяна, Каморра Барезе, Гаргано	Контрабанда, торгівля цигарками, торгівля людьми, торгівля наркотиками, торгівля зброєю, утилізація сміття та незаконне захоронення небезпечних відходів	Італія, Нідерланди , Німеччина, Швейцарія, Албанія

Джерело: розроблено автором за даними [1]

У період фінансово-економічної кризи мафіозні групи значно активізувалися. Маючи близько 140 млрд. євро оборотного капіталу в рік, 65 млрд. євро готівкою та понад 100 млрд. чистого прибутку, що складає до 7% ВНД Італії, вони активно фінансували малий роздрібний бізнес, який мав проблеми з доступом до легальних позичальників через суворі вимоги щодо позик у банках. За оцінками анти-кримінальної групи «СОС Імпреза» близько 200 тис. італійських підприємств звернулися до кредитної підтримки такого типу [3].

Тим не менше, завдяки ефективній роботі поліції будо проведено успішні операції по конфіскації суттєвих активів, які використовувалися для відмивання брудних грошей, а саме: ресторан преміум-класу «Ла Рампа» у 2008 році, кафе «Дольче Віта-ера де Парі» у 2009 році, 300 приватних квартир у 2011 році та гранд-отель «Джіаніколо» у 2013 році відповідно. Активна фаза боротьби з організованою злочинністю впродовж 2011-2014 років принесла плідні результати, адже було конфісковано 1474 активи, серед яких 256 компаній, на загальну суму понад 862 мільйони євро. З початку 2014 року поліцією було конфісковано активів на суму понад 51 мільйон євро, серед яких були бари та кафе, включаючи відоме кафе «Фьюме», дорогі автомобілі, фінансові активи, будівельні компанії тощо [4].

Наразі проблема мафії вже не є лише італійською, адже контролюючи південну частину країни, вона використовує свою економічну потужність для поширення своєї діяльності на простори не лише Італії, але й Ірландії, Сполученого Королівства, Іспанії, Португалії, Франції, Німеччини, Швейцарії, Хорватії, Румунії тощо (Табл. 2).

Політична вага у традиційній зоні впливу (Південній Італії) надає змогу мафії контролювати будівництво, розробку корисних копалин, транспортні перевезення та утилізацію сміття через сприятливий доступ до підрядів на ці роботи. В той час, як очільники Європейського Союзу звертають увагу на те, що в північній частині Італії та інших країнах ЄС мафія проникла майже у всі сфери легального бізнесу, включаючи готелі, нерухомість, нічні клуби, азартні ігри, будівництво, АЗС, оптову торгівля одягом та прикрасами, виробництво продуктів харчування, охорону здоров’я, альтернативну енергетику тощо [6]. Ця тенденція свідчить про те, що важливою метою сучасної діяльності італійської мафії є

відбілювання коштів здобутих у традиційних секторах через їх інвестування в легальні галузі економіки.

Таблиця 2

Інвестиції італійських організованих злочинних груп в ЄС

Італійська організована злочинна група	Країна та сфера інвестування в ЄС (окрім Італії)
Апулійські групи	Сполучене Королівство (спорт, нерухомість, казино та тоталізатори)
Каморра	Сполучене Королівство (бари та ресторани, нерухомість, будівництво, оптова та роздрібна торгівля продуктами харчування, оптова та роздрібна торгівля), Іспанія (оптова та роздрібна торгівля продуктами харчування, бари та ресторани, сільське господарство та рибальство, транспортні перевезення та оренда автомобілів), Німеччина (оптова та роздрібна торгівля одягом), Швейцарія (банківська та фінансова сфера), Румунія (сільське господарство та рибальство)
Коза Ностра	Іспанія (сільське господарство та рибальство, готельний бізнес, нерухомість), Франція (готельний бізнес), Німеччина (будівництво), Хорватія (казино і тоталізатори), Румунія (оптова та роздрібна торгівля, нерухомість, транспортні перевезення та оренда автомобілів, утилізація сміття)
Ндрагета	Ірландія (нерухомість), Сполучене Королівство (нерухомість), Португалія (готельний бізнес) Іспанія (нерухомість, бари та ресторани, готельний бізнес), Франція (нерухомість, будівництво), Німеччина (оптова та роздрібна торгівля продуктами харчування, бари та ресторани, готельний бізнес, виробництво), Швейцарія (банківська та фінансова сфери)

Джерело: розроблено автором за даними [5]

Отже, на сучасному етапі розвитку економіки ЄС легальний європейський бізнес потерпає від ускладненого доступу до кредитних ресурсів та, як наслідок, неможливості інвестування у розвиток виробничих потужностей. Натомість, мафіозні структури володіють колосальними обсягами вільних коштів, які зберігаються

на офшорних рахунках та у податкових гаванях, й активно шукають об'єкти для їх вкладення. В той час, як анти-мафіозні агенції залишаються національними, або локальними ініціативами, організовані клани ведуть транскордонну підприємницьку діяльність задля відмивання коштів, які були здобутті нелегальним шляхом. Відтак, ініціатива ЄС щодо об'єднання діяльності національних установ в рамках Спільного дослідного центру щодо транснаціональної злочинності та створення «Портфоліо організованої злочинності» на теренах об'єднання надасть змогу більш ефективно боротися з цією проблемою.

Список використаних джерел:

1. Italian mafia & business in Italy. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://incorporateinitaly.wordpress.com/2013/10/15/italian-mafia-business-in-italy/

2. News analyses: Italian mafia turns hand to legitimate economy. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.philstar.com/world/2014/04/06/1309546/news-analysis-italian-mafia-turns-hand-legitimate-economy

3. Mafia now "Italy's #1 bank" as crisis bites: report. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.reuters.com/article/2012/01/10/us-italy-mafia-idUSTRE8091YX20120110

4. 51 million euros in mafia assets seized. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ansa.it/english/news/general_news/2014/03/25/51-million-euros-in-mafia-assets-seized_d8f2853d-f6e3-441c-ab0d-8f27017d9c8c. html

5. Organised Crime Portfolio. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ocportfolio.eu

6. Italy's Mob extends reach in Europe. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nytimes.com/2014/04/25/world/europe/seizing-on-economic-woes-italys-mob-spreads-reach-in-europe.html?_r=0